

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”

Област на ВО: 3.Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.4 Социални дейности

Научна специалност: „Организация и управление на социалните дейности“

Обучаващо звено: Катедра „Медико-социални науки“, Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт“, Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

Тема на дисертационния труд: Социална работа с извършители на насилствени престъпления“

Докторант: Пролет Атанасова Николова

Автор на становището: доц. д-р Вероника Спасова Спасова, Медицински университет – Плевен

1. Данни за докторанта

Пролет Атанасова Николова е магистър по клинична социална работа. Висшето си образование е придобила в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград и СУ „Св. Климент Охридски“. Автобиографичните данни на докторантката свидетелстват за професионалист с дългогодишен опит в сферата на социалната работа, като значителен период от него е посветен на корекционната социална работа с лица, осъдени на пробация и лица, лишени от свобода. Натрупаният практически опит и останалите свидетелства за образованието и професионалните ѝ постижения, описват качества и компетентности на експерт в тематиката на научната работа и дисертационната тема.

2. Данни за докторантурата

Пролет Атанасова Николова е преминала успешно обучение като докторант в задочна форма в Катедра „Медико-социални науки“ и е допусната до защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС

„доктор“. Докторанта отговаря на минималните национални изисквания по ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Представеният дисертационен труд е с обем 167 страници, от които 27 страници включват използвана литература и приложения. В библиографията са изведени общо 153 заглавия на кирилица и латиница, както и нормативни документи, правилници, доклади на МС, с връзки към интернет източници, отбелязани коректно. Броят на приложенията е 4 и представят използваните въпросници в изследването и статистическата значимост на получените резултати. В структурно отношение дисертационния труд се състои от заглавна страница, съдържание, увод, изложение в три глави, основни изводи, заключение, препоръки, библиография и приложения.

Разработеният от докторант Пролет Николова дисертационен труд е посветен на една от сферите на приложение на социалната работа, а именно корекционно-възпитателната дейност на социалния работник в пенитенциарната система като основно средство за ресоциализация на лишените от свобода. Темата е значима и актуална и отразява съвременните търсения и подходи в международен и европейски контекст, в работата с лицата, лишени от свобода. Актуален изследователски интерес представлява пенитенциарната социална работа, разгледана през погледа на инспекторите социални дейности и възпитателна работа и лишените от свобода. Обстойно са представени модели на корекционно-възпитателната работа, очертани са функциите и ролята на социалния работник в местата за лишаване от свобода, анализирани са програмите за работа с лишените от свобода в различните етапи от изтърпяване на наказанието. Централно място в дисертационния труд заема установяването на разпространението на неприятните преживявания в детството и отражението им върху поведението и криминални прояви в зряла възраст при лица лишени от свобода.

Мнението си по избраната тема докторанта представя с помощта на основна теза, която по достатъчно ясен начин представя разбирането за това, че неблагоприятните преживявания в детството имат връзка с криминални прояви в по-зряла възраст и съществува зависимост между техния брой и рецидивизма, както и че съвременните подходи в работата с лица, лишени

от свобода предявяват повишени изисквания пред инспекторите социални дейности и възпитателна работа и необходимост от допълнителни обучения, нормативни промени и ресурсно обезпечаване за по-ефективно изпълнение на функциите им. Тази теза е послужила за оформянето на три хипотези.

Поставената цел е ясно дефинирана и отговаря на темата на дисертационния труд. За постигането ѝ, докторантът поставя за решаване седем изследователски задачи, които цялостно и последователно кореспондират с набелязаната цел. Формулирани са три хипотези. Участниците в проучването са достатъчни на брой за извеждане на достоверни и значими резултати.

В методологическият апарат на изследването докторантът включва както два собствени въпросника, така и утвърден международен въпросник „Неблагоприятни преживявания в детството (*НПД-IQ*) и статистически методи, средства и техники. Проучването е организирано и проведено като са спазени всички нормативни правила в местата за лишаване от свобода и етични процедури. Дизайнът на експерименталното изследване е замислен и изпълнен по начин, отговарящ на целите и изискванията за постигане на достатъчна доказателственост при проверката на хипотезите.

Резултатите от изследването и по трите въпросника са анализирани и онагледени с достатъчно диаграми и таблици. Подбраните аргументи по убедителен начин доказват значимостта на изследваната тема. Направени са изводи по трите хипотези, защитавайки ги успешно.

Авторефератът напълно съответства на структурата на цялостното дисертационно съдържание. Дава ясна представа за дизайна, основните части, резултатите, заключенията и научните приноси на дисертацията.

4. Публикации и участия в научни форуми

Докторант Пролет Николова е депозирала списък с необходимия и достатъчен брой от научни публикации по темата на изследването - статии в сборници от периода 2023-2025 г., в които се разглеждат специфични проблеми и предизвикателства на работата на социалния работник в местата за лишаване от свобода.

5. Научни приноси

Авторът на дисертационния труд е формулирал осем приноса с теоретичен и практически характер, постигнати с нейното разработване. Налице са достатъчно основания за признаване на посочените в

дисертацията приноси като резултат на изследователския труд на нейния автор.

Изводите, които докторантът прави в заключението си, потвърждават съществената роля на изследването от социална гледна точка. Пенитенциарната социално-възпитателна работа е твърде динамична, развиваща се и търпяща промени дейност и резултатите от проучването очертават конкретни предложения за реформа в системата. Съществен принос на дисертационния труд е проведеното за първи път в български затвори проучване относно влиянието на неблагоприятни преживявания в детството сред лишени от свобода, извършители на насилствени престъпления с международен въпросник (ACE-IQ). Доказателствата, че неблагоприятните преживявания в детството са ключов предиктор за криминално поведение и рецидивизъм могат да послужат от една страна като основание за въвеждане на задължителен скрининг на лишените от свобода за НПД и провеждане на целенасочени интервенции за преодоляване на травмите от детството, а от друга насочват фокуса на компетентните институции към деца от уязвими групи за ранна превенция в детска възраст на риска от насилие.

6. Заключение

Дисертацията на докторант Полет Николова е оригинална научна разработка, с приложна стойност на получените резултати. Тя отговаря на условията и реда за присъждане на образователната и научната степен „доктор” по Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав и Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Всичко това ми дава основание да изразя положително становище по процедурата за защита и подкрепям присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 3.4. Социални дейности на докторант Пролет Николова.

08.11.2025 г.

Член на научното жури:

/Доц. д-р Вероника Спасова/

STATEMENT

on a dissertation

for the award of the educational and scientific degree of "Doctor"

Field of Higher Education: 3. Social, Economic, and Legal Sciences

Professional Field: 3.4 Social Activities

Scientific specialty: "Organization and Management of Social Activities"

Training unit: Department of Medical and Social Sciences, Faculty of Public Health, Health Care and Sports, South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad

Thesis topic: Social Work with Perpetrators of Violent Crimes

Doctoral student: Prolet Atanasova Nikolova

Author of the statement: Assoc. Prof. Dr. Veronika Spasova Spasova, Medical University - Pleven

1. Information for Doctoral student

Prolet Atanasova Nikolova holds a master's degree in clinical social work. She obtained her higher education at South-western University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad and Sofia University "St. Kliment Ohridski". The doctoral student's autobiographical data attest to her being a professional with many years of experience in the field of social work, a significant part of which has been devoted to correctional social work with persons sentenced to probation and persons deprived of liberty. Her accumulated practical experience and other evidence of her education and professional achievements describe the qualities and competencies of an expert in the subject of the scientific work and the dissertation topic.

2. Doctoral program information

Prolet Atanasova Nikolova has successfully completed her part-time doctoral studies at the Department of Medical and Social Sciences and has been admitted to defend her dissertation for the award of an educational and scientific degree of "Doctor." The doctoral student meets the minimum national requirements under the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, Regulations for the Implementation of and Internal Rules for the Development of Academic Staff at South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

3. Information about the dissertation and abstract

The dissertation is 167 pages long, of which 27 pages include references and appendices. The bibliography lists a total of 153 titles in Cyrillic and Latin script, as well as regulatory documents, rules, reports of the Council of Ministers, with links to the Internet. Sources are correctly cited. There are 4 appendices presenting the questionnaires used in the study and the statistical significance of the results obtained. In terms of structure, the dissertation consists of a title page, table of contents, introduction, three chapters, main conclusions, conclusion, recommendations, bibliography, and appendices.

The dissertation developed by doctoral student Prolet Nikolova is devoted to one of the areas of application of social work, namely the correctional and educational activities of social workers in the penitentiary system as a primary means of resocialization of prisoners. The topic is significant and relevant, reflecting contemporary research and approaches in an international and European context in working with prisoners. Penitentiary social work, viewed through the eyes of social activity and educational work inspectors and prisoners, is a topic of current research interest. Models of correctional and educational work are presented in detail, the functions and role of the social worker in places of deprivation of liberty are outlined, and programs for working with prisoners at different stages of serving their sentences are analysed. A central place in the dissertation is given to establishing the prevalence of unpleasant experiences in childhood and their impact on behaviour and criminal activity in adulthood among prisoners.

The doctoral student presents his opinion on the chosen topic with the help of a main thesis, which clearly presents the understanding that adverse childhood experiences are related to criminal behaviour in adulthood and that there is a correlation between their number and recidivism, as well as that contemporary approaches to working with persons deprived of liberty place increased demands on social activity and educational work inspectors and necessitate additional training, regulatory changes, and resource provision for more effective performance of their functions. This thesis served as the basis for the formulation of three hypotheses.

The objective is clearly defined and corresponds to the topic of the dissertation. To achieve it, the doctoral student sets seven research tasks to be solved, which fully and consistently correspond to the set goal. Three hypotheses are formulated. The number of participants in the study is sufficient to produce reliable and meaningful results.

The doctoral student's research methodology includes two questionnaires of his own design, as well as the internationally recognized questionnaire "Adverse Childhood Experiences (Scientific Project Activities-IQ)" and statistical methods, tools, and techniques. The study was organized and conducted in compliance with all regulatory rules in places of deprivation of liberty and ethical procedures. The design of the experimental study was conceived and implemented in a manner consistent with the objectives and requirements for achieving sufficient evidence in testing the hypotheses.

The results of the study and the three questionnaires have been analysed and illustrated with sufficient diagrams and tables. The selected arguments convincingly prove the significance of the topic under study. Conclusions were drawn on the three hypotheses and successfully defended.

The abstract fully corresponds to the structure of the entire dissertation content. It provides a clear idea of the design, main parts, results, conclusions, and scientific contributions of the dissertation.

4. Publications and participation in scientific forums

Doctoral student Prolet Nikolova has submitted a list of the necessary and sufficient number of scientific publications on the research topic - articles in collections from the period 2023-2025, which address specific problems and challenges of the work of social workers in places of deprivation of liberty.

5. Scientific contributions

The author of the dissertation has formulated eight contributions of a theoretical and practical nature achieved through its development. There are sufficient grounds for recognizing the contributions mentioned in the dissertation as the result of the author's research work.

The conclusions drawn by the doctoral student in his conclusion confirm the essential role of the study from a social perspective. Penitentiary social and educational work is a highly dynamic, evolving, and changing activity, and the results of the study outline specific proposals for reforming the system. A significant contribution of the dissertation is the first study conducted in Bulgarian prisons on the impact of adverse childhood experiences among prisoners who have committed violent crimes, using an international questionnaire (ACE-IQ). The evidence that adverse childhood experiences are a key predictor of criminal behaviour and recidivism can serve, on the one hand, as a basis for introducing mandatory screening of prisoners for the National Action Program and conducting targeted interventions to overcome childhood trauma, and, on the other hand,

direct the focus of the competent institutions towards children from vulnerable groups for early prevention of the risk of violence in childhood.

6. Conclusion

The dissertation of doctoral student Prolet Nikolova is an original scientific work with practical value of the results obtained. It meets the conditions and procedures for awarding the educational and scientific degree of "Doctor" under the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Law on the Development of Academic Staff, and the Regulations for the Development of Academic Staff at South-West University "Neofit Rilski."

All this gives me reason to express a positive opinion on the defence procedure and to support the awarding of the educational and scientific degree "Doctor" in professional field 3.4. Social Activities to doctoral student Prolet Nikolova.

08.11.2025.

Member of the scientific jury:

/Assoc. Prof. Dr. Veronika Spasova/